

ELIZE HLÁSEK

Instrukce pro administraci a vyhodnocení testu

Popis testu

Co hodnotíme	Test hodnotí fonematické povědomí, konkrétně schopnost vynechávat hlásky v pseudoslovech s rozdílnou mírou fonologické složitosti. Cílové fonémy jsou první souhlásky a poslední souhlásky v pseudoslovech.
Věkové rozpětí	Test je vhodný pro předškoláky a školáky ve věku 6-12 let. Konkrétně pro ty děti, které zvládají plnit úlohu Izolace hlásek v pseudoslovech (výkon $\geq 80\%$).
Hodnocení (přesnost vs. rychlost)	Sledujeme přesnost i rychlost řešení úlohy. Přesnost je důležitějším ukazatelem u dětí, které v jakékoliv části tohoto testu (první hláska, poslední hláska, celkové skóre) ještě v přesnosti nedosahují vysoké hodnoty (tedy neplní správně více, než 80% položek). Rychlost je naopak důležitějším ukazatelem u dětí, které tuto úlohu zvládají velmi přesně. Kritérium pro ukončení testu není: vždy zadávejte všechny položky testu.
Normy	Pro tento test jsou v současnosti dostupné normy pro přesnost a rychlost pro děti 1. a 2. ročníku základní školy.
Materiály pro administraci	Rekordér Stopky Záznamový arch pro test Elize hlásek

Postup pro administraci testu - PRVNÍ HLÁSKA

1. Představení testu

Administrátor řekne: „Budeme hrát hru s legračními slovíčky. Ta slovíčka jsou vymyšlená a nic neznamenaají. Ukážu ti, jak se tato hra hraje. Já vždy řeknu nějaké slovo. Ty ho po mně zopakuješ, a pak ho řekneš ještě jednou, ale kousek ho vynecháš. Já třeba řeknu **VIP**. Ty nejdřív to slovo zopakuješ po mě, řekneš **VIP**, ale pak dáš v tom slově pryč první hlásku a řekneš jenom **IP**. Zkusíme to teď spolu.“

„Třeba řeknu slovo **NAL**. První hláska ve slově **NAL** je **NNN**. [Administrátor předvede **NNN** jako jeden souvislý zvuk.] Když dám **NNN** pryč ze slova **NAL**, zůstane **AL**. Slyšíš to? **NAL** bez **NNN** je **AL**.“

„Zkusíme to teď společně ještě s dalšími slovy. Já vždy řeknu nějaké vymyšlené slovo, ty ho zopakuješ, a pak mi řekneš, co zbyde, když dáme pryč první hlásku.“

Udržujte svižné tempo administrace testu.

Snažte se, aby se dítě v rámci zácvičku naučilo vždy zadávané slovo nejprve zopakovat a až následně provádět elizi.

2. Závěčné položky

Závěk 1

Administrátor řekne: „Poslouchej, to slovo je...**ČUN**. Zopakuj ho... .” *[Administrátor se ujistí, zda dítě zopakovalo slovo správně.]* „A teď mi řekni: první hláska ve slově **ČUN** je...?” *[Administrátor čeká, až dítě odpoví ČČČ].*

Pokud dítě odpoví správně Č/ČČČ, řekne administrátor:

„Správně! A teď mi řekni: **ČUN** bez **ČČČ** je...?” *[Administrátor čeká, až dítě řekne UN.]* *Pokud dítě odpoví UN, administrátor jej pochválí a pokračuje zadáním další, 2. závěčné položky.*

Pokud dítě NEodpoví správně UN, řekne administrátor:

„To není úplně ono. Poslouchej... **ČUN** - **Č**. První hláska ve slově **ČUN** je **Č**. A **ČUN** bez **Č** je **UN**. Řekni si to.” *[Administrátor následně zopakuje závěčnou položku 1 od začátku s užitím stejného postupu a instrukcí. Administrátor může závěčnou položku 1 zopakovat pouze JEDNOU a následně pokračuje v instrukci další, 2. závěčnou položkou.]*

Závěk 2

Administrátor řekne: „Ještě tu mám další vymyšlené slovo...**SEP**. Zopakuj ho.” *[Administrátor se ujistí, zda dítě zopakovalo slovo správně.]* „A teď mi řekni: první hláska ve slově **SEP** je...?” *[Administrátor čeká, až dítě odpoví SSS.]*

Pokud dítě odpoví správně S/ SSS, řekne administrátor:

„Správně! A teď mi řekni: **SEP** bez **S** je...?” *[Administrátor čeká, až dítě řekne EP.]* *Pokud dítě odpoví EP, administrátor jej pochválí a pokračuje další, 3. závěčnou položkou.*

Pokud dítě NEodpoví správně EP, řekne administrátor:

„To není úplně ono. Poslouchej...**SEP** - **SSS**. První hláska ve slově **SEP** je **SSS**. A **SEP** bez **SSS** je **EP**. Řekni si to.” *[Administrátor následně zopakuje závěčnou položku 2 od začátku s užitím stejného postupu a instrukcí. Administrátor může závěčnou položku 2 zopakovat pouze JEDNOU a následně pokračuje v instrukci další, 3. závěčnou položkou.]*

Zácvik 3

Administrátor řekne: „Teď zkusíme slovo **SKÉM**. Zopakuj ho.“ *[Administrátor se ujistí, zda dítě zopakovalo slovo správně.]* „A teď mi řekni: první hláska ve slově **SKÉM** je...?“ *[Administrátor čeká, až dítě odpoví **SSS**.]*

Pokud dítě odpoví správně S/SSS, řekne administrátor:

„Správně! A teď mi řekni, **SKÉM** bez **S** je...?“ *[Administrátor čeká, až dítě řekne **KÉM**.] Pokud dítě odpoví **KÉM**, administrátor jej pochválí a pokračuje další, 4.zácvíčkovou položkou.*

Pokud dítě NEodpoví správně KÉM, řekne administrátor:

„To není úplně ono. Poslouchej...**SKÉM** - **S**. První hláska ve slově **SKÉM** je **S**. A **SKÉM** bez **S** je **KÉM**. Řekni si to.“ *[Administrátor následně zopakuje zácvíčnou položku 3 od začátku s užitím stejného postupu a instrukcí. Administrátor může zácvíčnou položku 3 zopakovat pouze JEDNOU a následně pokračuje v instrukci další, 4. zácvíčnou položkou.]*

Zácvik 4

Administrátor řekne: „Zkusíme ještě jedno slovo...**PRUF**. Zopakuj ho.“ *[Administrátor se ujistí, zda dítě zopakovalo slovo správně.]* „A teď mi řekni: první hláska ve slově **PRUF** je...?“ *[Administrátor čeká, až dítě odpoví **PPP**.]*

Pokud dítě odpoví správně PPP, řekne administrátor:

„Správně! A teď mi řekni: **PRUF** bez **PPP** je...?“ *[Administrátor čeká, až dítě řekne **RUF**.] Pokud dítě odpoví **RUF**, administrátor jej pochválí a přesune se k testovým položkám Elize hlásek-první hláska.*

Pokud dítě NEodpoví správně RUF, řekne administrátor:

„To není úplně ono. Poslouchej... **PRUF** - **P**. První hláska ve slově **PRUF** je **P**. A **PRUF** bez **P** je **RUF**. Řekni si to.“ *[Administrátor následně zopakuje zácvíčnou položku 4 od začátku s užitím stejného postupu a instrukcí. Administrátor může zácvíčnou položku 4 zopakovat pouze JEDNOU a následně pokračuje zadáváním testových položek Elize hlásek-první hláska.]*

3. Testové položky

Administrátor řekne: „Teď budeš tuto hru hrát jen ty. Já ti vždy řeknu nějaké slovíčko, ty ho zopakuješ, a pak řekneš, co zůstane, když vynecháš první hlásku. Snaž se hrát tuto hru co nejrychleji a co nejlépe, jak to jen půjde.“

Jak test zadáváme:

- Pro administraci testu používáme záznamový arch testu Elize hlásek - první hláska.
- Administrátor spustí stopky v momentě, kdy začne říkat první položku testového bloku; stopky zastaví ve chvíli, kdy dítě dokončí svoji odpověď na 5. položku příslušného testového bloku (Blok 1 nebo 2).
- Tento postup uplatňujeme pro každý blok s 5 položkami z celého testu.
- Pro každý testový blok (5 položek) zaznamenává administrátor v záznamovém archu testu Elize hlásek čas v sekundách.
- Administrátor zaznamenává, jak dítě zopakovalo každou testovou položku, a jak provedlo elizi. Chybné nebo jiné, než očekávané odpovědi dítěte, vždy doslovně zapisuje.

Ujistěte se, že dítě vždy nejprve správně zopakuje zadávané slovo a až následně provede elizi a poskytne odpověď.

Pro tento test není k dispozici kritérium pro ukončení testu. Test administrujeme celý. Pouze v případě, že má dítě s plněním testu velké obtíže, administraci testu ukončíme.

Postup pro vyhodnocení testu

- **Dva (2) body udělujeme pouze v tomto případě:**
 - Dítě správně zopakovalo položku a správně také provedlo elizi.
- **Jeden (1) bod udělujeme v těchto případech:**
 - Dítě správně provedlo elizi, aniž by nejprve zopakovalo výzvové slovo. Pokud v průběhu testu dítě zapomene výzvové slovo zopakovat, dříve než postoupíte k další testové položce, připomeňte dítěti, že má slova po vás vždy zopakovat.
 - Dítě chybně zopakuje testovou položku, ale správně provede elizi. (Například slovo **STĚK** zopakuje jako **STIK**, ale odpoví **TĚK**.)
 - Dítě nesprávně zopakuje položku, ale z tohoto slova provede správně elizi. (Například slovo **STĚK** zopakuje jako **STIK** a odpoví **TIK**.)
- **Nula (0) bodů udělujeme v těchto případech:**
 - Dítě zadané slovo sice správně zopakuje, ale elizi neprovede.
 - Dítě zadané slovo nezopakuje ani neprovede elizi, případně dá jakoukoli jinou nesprávnou odpověď.

Postup pro administraci testu - POSLEDNÍ HLÁSKA

1. Představení testu

Administrátor řekne: „Zahrajeme si hru s legračními slovíčky. Ta slova jsou vymyšlená a nic neznamení. Ukážu ti, jak se tato hra hraje. Já řeknu nějaké slovo, ty ho po mně nejdřív zopakuješ, a pak ho řekneš ještě jednou, ale kousek ho *na konci* vynecháš. Třeba řeknu slovo **SOČ**. Ty nejprve to slovo **SOČ** zopakuješ, pak dáš pryč poslední hlásku v tomto slově a řekneš jenom **SO**. Zkusíme si to nejprve spolu.“

„Třeba řeknu slovo **ČORP**. Poslední hlásku ve slově **ČORP** je **P**. Když dám **PPP** pryč ze slova **ČORP**, zůstane **ČOR**. Slyšíš to? **ČORP** bez **P** je **ČOR**.“

Zkusíme hrát tuto hru společně ještě s dalšími slovy. Já vždy řeknu nějaké vymyšlené slovo, ty ho zopakuješ, a pak mi řekneš, co zbyde, když dáme pryč poslední hlásku. Pozorně poslouchej hlásky na konci slov.“

Udržujte svižné tempo administrace testu.

Snažte se, aby se dítě v rámci zácvičku naučilo vždy zadávané slovo nejprve zopakovat, a až následně provádět elizi.

2. Zácvičné položky

Zácvik 1

Administrátor řekne: „Zkusíme slovo **MEK**. Zopakuj ho...“ [Administrátor se ujistí, zda dítě zopakovalo slovo správně.] „A teď mi řekni: poslední hlásku ve slově **MEK** je...?“ [Administrátor čeká, až dítě odpoví **KKK**.]

Pokud dítě odpoví správně K/KKK, řekne administrátor:

„Správně! A teď mi řekni: **MEK** bez **K** je...?“ [Administrátor čeká, až dítě řekne **ME**.] Pokud dítě odpoví **ME**, administrátor jej pochválí a pokračuje zadáním další, 2. druhé zácvičné položky.

Pokud dítě NEodpoví správně ME, řekne administrátor:

„To není úplně ono. Poslouchej...**MEK** - **K**. Poslední hlásku ve slově **MEK** je **K**. A **MEK** bez **K** je **ME**. Řekni si to.“ [Administrátor následně zopakuje zácvičnou položku 1 od začátku s užitím stejného postupu a instrukcí. Administrátor může zácvičnou položku 1 zopakovat pouze JEDNOU a následně pokračuje v instrukci další, 2. zácvičnou položkou.]

Zácvik 2

Administrátor řekne: „Zkusíme ještě další slovo, **KYR**. Zopakuj ho.” *[Administrátor se ujistí, zda dítě zopakovalo slovo správně.]* „A teď mi řekni: poslední hláska ve slově **KYR** je...” *[Administrátor čeká, až dítě odpoví **RRR**.]*

Pokud dítě odpoví správně R/RRR, řekne administrátor:

„Správně! A teď mi řekni: **KYR** bez **R** je...” *[Administrátor čeká, až dítě řekne **KY**.]* Pokud dítě odpoví **KY**, administrátor jej pochválí a pokračuje další, 3. zácvičnou položkou.

Pokud dítě NEodpoví správně KY, řekne administrátor:

„To není úplně ono. Poslouchej...**KYR** - **R**. Poslední hláska ve slově **KYR** je **R**. A **KYR** bez **R** je **KY**. Řekni si to.” *[Administrátor následně zopakuje zácvičnou položku 2 od začátku s užitím stejného postupu a instrukcí. Administrátor může zácvičnou položku 2 zopakovat pouze JEDNOU a následně pokračuje v instrukci další, 3. zácvičnou položkou.]*

Zácvik 3

Administrátor řekne: „Zkusíme ještě jiné slovo, **ŽANT**. Zopakuj ho.” *[Administrátor se ujistí, zda dítě zopakovalo slovo správně.]* „A teď mi řekni: poslední hláska ve slově **ŽANT** je...” *[Administrátor čeká, až dítě odpoví **T/TTT**.]*

Pokud dítě odpoví správně T/TTT, řekne administrátor:

„Správně! A teď mi řekni, **ŽANT** bez **T** je...” *[Administrátor čeká, až dítě řekne **ŽAN**.]* Pokud dítě odpoví **ŽAN**, administrátor jej pochválí a pokračuje další, 4. zácvičnou položkou.

Pokud dítě NEodpoví správně ŽAN, řekne administrátor:

„To není úplně ono. Poslouchej... **ŽANT** – **T**. Poslední hláska ve slově **ŽANT** je **T**. A **ŽANT** bez **T** je **ŽAN**. Řekni si to.” *[Administrátor následně zopakuje zácvičnou položku 3 od začátku s užitím stejného postupu a instrukcí. Administrátor může zácvičnou položku 3 zopakovat pouze JEDNOU a následně pokračuje v instrukci další, 4. zácvičnou položkou.]*

Zácvik 4

Administrátor řekne: „Mám pro tebe ještě jedno slovo... **LUSP**. Zopakuj ho.” *[Administrátor se ujistí, zda dítě zopakovalo slovo správně.]* „A teď mi řekni, poslední hláska ve slově **LUSP** je...” *[Administrátor čeká, až dítě odpoví **PPP**.]*

Pokud dítě odpoví správně P/PPP, řekne administrátor:

„Správně! A teď mi řekni: **LUSP** bez **P** je...?“ [Administrátor čeká, až dítě řekne **LUS**. Pokud dítě odpoví **LUS**, administrátor jej pochválí a přesune se k testovým položkám testu Elize hlásek-poslední hláska.]

Pokud dítě NEodpoví správně LUS, řekne administrátor:

„To není úplně ono. Poslouchej... **LUSP** – **P**. Poslední hláska ve slově **LUSP** je **P**. A **LUSP** bez **P** je **LUS**. Řekni si to.“ [Administrátor následně zopakuje zácvičnou položku 4 od začátku s užitím stejného postupu a instrukcí. Administrátor může zácvičnou položku 4 zopakovat pouze JEDNOU a následně pokračuje k testovým položkám.]

3. Testové položky

Administrátor řekne: „Teď budeš tuto hru hrát jen ty. Já ti vždy řeknu nějaké slovo, ty ho zopakuješ, a pak řekneš, co zůstane, když vynecháš v tom slově poslední hlásku. Snaž se to zvládnout co nejrychleji a co nejlépe, jak to půjde.“

Jak test zadáváme:

- Pro administraci testu používáme záznamový arch testu Elize hlásek - poslední hláska.
- Administrátor spustí stopky v momentě, kdy začne říkat první položku testového bloku; stopky zastaví ve chvíli, kdy dítě dokončí svoji odpověď na 5. položku testového bloku (Blok 3 nebo Blok 4).
- Tento postup uplatňujeme pro každý blok s položkami z celého testu.
- Pro každý testový blok (5 položek) zaznamenává administrátor v záznamovém archu testu Elize hlásek čas v sekundách.
- Administrátor zaznamenává, jak dítě zopakovalo každou testovou položku, a jak provedlo elizi. Chybné nebo jiné, než očekávané odpovědi dítěte, vždy doslovně zapisuje.

Ujistěte se, že dítě vždy nejprve správně zopakuje zadávané slovo a až následně provede elizi a poskytne odpověď.
Pro tento test není k dispozici pravidlo pro předčasné ukončení. Test administrujeme celý.
Pouze v případě, že má dítě s plněním testu velké obtíže, administraci testu ukončíme.

Postup pro vyhodnocení testu

- **Dva (2) body udělujeme pouze v tomto případě:**
 - Dítě správně zopakovalo položku a správně také provedlo elizi.
- **Jeden (1) bod udělujeme v těchto případech:**
 - Dítě správně provedlo elizi, aniž by nejprve zopakovalo výzvané slovo. Pokud v průběhu testu dítě zapomene výzvané slovo zopakovat, dříve než postoupíte k další testové položce, připomeňte dítěti, že má slova po vás vždy zopakovat.
 - Dítě chybně zopakuje testovou položku, ale správně provede elizi. (Například slovo **SONT** zopakuje jako **SANT**, ale odpoví **SON**.)
 - Dítě nesprávně zopakuje položku, ale z tohoto slova provede správně elizi. (Například slovo **SONT** zopakuje jako **SANT** a odpoví **SAN**.)
- **Nula (0) bodů udělujeme v těchto případech:**
 - Dítě zadané slovo sice správně zopakuje, ale elizi neprovede.
 - Dítě zadané slovo nezopakuje ani neprovede elizi, případně dá jakoukoli jinou nesprávnou odpověď.